

Европейският сертификат по психотерапия

Съдържание

- Преамбюл
 - Определения
 - Документи
1. Органи, които участват в удостояване* с ЕСП (Европейски сертификат по психотерапия)
 2. Условия за удостояване с ЕСП
 3. Психотерапевтични модалности
 4. Продължителност и съдържание на психотерапевтичното обучение
 5. Завършване на обучението
 6. Процедури за удостояване с квалификация на психотерапевт/ акредитация
 7. Регистрация
 8. Процедури на обжалване и разглеждане на жалби
 9. Признаване на професионален опит (“по старейшинство”)
 10. Изключения
- Статут

**удостоява* - признава квалификацията “психотерапевт” при покрити стандарти на подготовка, възприети от ЕАП (бел.ред.)

* в края на документа е дадена **легенда** за всички аббревиатури на различните комитети и организационни органи, които са описани в документа - в оригинал (*в италиански и син цвят*) и в превод.

Преамбюл

През 1991 г. във Виена, Австрия е учредена Европейската асоциация по психотерапия (ЕАП) от психотерапевтични организации в редица европейски държави и от най-различни модалности в психотерапията. Днес тя обединява близо 200 организации от около 40 европейски държави, включващи и национални организации, и такива на европейско равнище в много различни модалности, като броят на психотерапевтите е над 120 000.

От 21 октомври 1990 г. Страсбургската декларация за психотерапия изразява базисния ангажимент на ЕАП за утвърждаване на независимата и хармонично развиваща се в цяла Европа професия “психотерапевт”.

ЕАП има задачата да защитава интереса на тази професия, както и на хората, на които тя

служи, като гарантира нейното функциониране при подходящо ниво на обучение и практикуване. Една от целите ѝ е създаването на Европейски сертификат по психотерапия (ЕСП) *European Certificate of Psychotherapy (ECP)*, чрез който ще се гарантира подготовката на психотерапевтите по стандартите на ЕАП, както и мобилността на квалифицираните психотерапевти. Това е в съответствие с целите на Световната здравна организация (СЗО), споразумението за недискриминация, валидно в рамките на Европейския съюз (ЕС), и принципа на свобода на движението на лица и услуги.

Понастоящем ЕСП е общо приведен в съответствие с ISO/IEC 17024 (2012 г.), който е международен стандарт, определящ критериите за сертификационната програма на дадена организация, предназначена за оценяване и сертифициране на компетентността на лица, извършващи различни дейности и практикуващи различни професии. Ще се търси съгласие с Международната организация за стандартизация (ISO).

Определения

Според Устава на ЕАП настоящият документ се определя като: „... документ, наречен “Европейски сертификат по психотерапия” (“Документ ЕСП”), който съдържа насоки за процедурата и критериите за обучение и придобиване на необходимата степен на знания и умения”. (Устав: § 2.5); и се споменава също и в § 4.1.2.2 и 4.1.3.2. Споменава се също още в: „... регистър на психотерапевтите, покрили стандартите за удостояване с Европейски сертификат по психотерапия”. (Устав: § 13.1); Европейския комитет за стандартите за обучение (ЕКСО) *European Training Standards Committee (ETSC)*, Комитета на националните обединяващи организации (КНОО) *National Umbrella Organisations Committee (NUOC)*, Комитета на общеевропейските организации (КОО) *European Wide Organisations Committee (EWOC)*, Комитета за обучение и акредитация (КОА) *Training & Accreditation Committee (TAC)* и Консултативен съвет по старейшинство (КСС) *Grandparenting Advisory Panel (GAP)*, които са учредени като подкомитети на Управителния съвет (Устав: § 5.2.5). Консултативен съвет по старейшинство (КСС) е дефиниран в този документ (§ 10.2.2).

Документи

Основни документи на ЕАП:

- Най-новите версии на Устава на ЕАП;
- Декларацията на ЕАП относно етичните принципи;
- Регистъра на притежателите на ЕСП;
- Документ “Професионалните компетентности на психотерапевт, който практикува в Европа: Ключови компетентности”;
- Документ на Комитета за обучение и акредитация (КОА, *TAC*), с който се въвежда процедурата за акредитиране на обучителни институти в психотерапевтичен метод/модалност (*the TAC document (establishing the procedure for accepting EAPTI)*);
- Настоящият „Документ ЕСП“.

Насоките за процедурите и вътрешния правилник на Управителния съвет на ЕАП и всички негови комитети и подкомитети се приемат само като насоки.

1. Органи, които участват в удостояването с ЕСП

1.1. Европейската асоциация по психотерапия (ЕАП)

1.1.1. Освен ако не е посочено друго, споменаването на ЕАП, *EAP* следва да се счита за споменаване на Управителния съвет на ЕАП или който и да е орган в рамките на ЕАП, упълномощен от Управителния съвет. По въпросите, свързани с ЕСП, тези органи обикновено биха били Европейския комитет по стандартите за обучение (ЕКСО) *European Training Standards Committee (ETSC)*, Комитета за обучение и акредитация (КОА) *Training & Accreditation Committee (TAC)* и Секретаря на ЕАП.

1.2. Национална акредитираща организация (НАО)

- 1.2.1. Националната акредитираща организация (наричана по-нататък НАО) *National Awarding Organisation (NAO)* трябва да бъде член на ЕАП, *EAP* (бел.ред. групов член) с добра репутация.
- 1.2.2. НАО, *NAO* трябва да е независим правен субект със седалище в държавата, за която изпълнява ролята на Национална асоциация по психотерапия, като нейните

Устав, правила или други писмени официални документи трябва да са съвместими с Устава и целите на ЕАП, *EAP*.

- 1.2.3. НАО, *NAO* трябва да бъде: или Национална обединяваща организация *National Umbrella Organization (NUO)* (Устав на ЕАП, § 4.1.2), т.е. една организация в рамките на държавата, призната от ЕАП като доказано най-голямата такава, в която членуват най-широк спектър от различните психотерапевтични подходи, практикувани в съответната държава; или, ако не съществува такава Национална обединяваща организация (НОО, *NUO*), ЕАП може да признае членуваща в ЕАП организация, базирана във въпросната държава за „способна да изпълнява функциите на НАО“. Националната обединяваща организация (НОО, *NUO*) може да бъде определена като Национална акредитираща организация (НАО, *NAO*), както е предвидено по-долу. (Устав на ЕАП: § 4.1.2.1)
- 1.2.3.1. Националната обединяващата организация (НОО, *NUO*) трябва да бъде призната от ЕАП за Национална акредитираща организация (НАО, *NAO*), в случай, че разполага с:
- (1) етични насоки, които са обвързващи за всички практикуващи нейни членове, и ангажиментът към които е основание асоциацията НОО, *NUO* да може да препоръчва за удостояване с ЕСП всеки свой член, който отговаря на стандартите за сертификата;
 - (2) дисциплинарни процедури и такива за разглеждане на жалби, които може да доведат до дисциплинарни действия срещу практикуващи психотерапевти, включително и препоръчани за удостояване със сертификата от националната асоциация, и/или, ако е целесъобразно, за заличаването на имената им от Регистъра.
 - (3) стандарти за обучение, съвместими с ЕАП, методи за прилагането им и ръководство за продължаващо професионално развитие (ППР).
- 1.2.3.2. Националната обединяваща организация (НОО, *NUO*) ще бъде насочена към Комитета на националните обединяващи организации (КНОО, *NUOC*) *National Umbrella Organisations Committee (NUOC)*, който разполага с процедура за проверка на данните от заявлението ѝ. Ако националната обединяваща организация изглежда подходяща, тя бива препоръчана за одобрение като НАО, *NAO* от Управителния съвет на ЕАП.
- 1.2.3.3. Първоначално, ако НОО, *NUO* има желание да препоръча за удостояване със сертификат практикуващи колеги, които не са преминали и завършили акредитирано обучение, но работят като психотерапевти, НАО, *NAO* трябва да разполага също и с подходящи процедури за признаване на професионалния им опит (т.нар. „старейшинство“).
- 1.2.3.4. На всеки седем години НАО, *NAO* трябва подава заявление за подновяване на статута си на акредитираща организация. Възможно е да има такса за разглеждане на тези заявления, която се определя от ЕАП. Тези критерии са изложени в Процедурите за КНАО, *NUOC*.
- 1.2.4. Всички НАО, *NAO* представляват психотерапията в съответната държава, могат да акредитират обучаващи организации, да препоръчват психотерапевти за ЕСП и да ги регистрират, да популяризират конференции и симпозиуми и да работят по приемането в своята държава на определението за психотерапия, както е описано в

Страсбургската декларация от 1990 г.

1.3. **Общоевропейска акредитираща организация (ОАО, *EWAO*)**

1.3.1. Европейската акредитираща организация *European Wide Accrediting Organisation* (наричана по-нататък ОАО, *EWAO*) трябва да бъде организационен член на ЕАП с добра репутация.

1.3.2. ОАО, *EWAO* трябва да бъде независим правен субект със седалище в европейска държава, а нейните устав, правила или други писмени постановления трябва да са съвместими с устава на ЕАП и да представляват интересите на съответната психотерапевтична модалност в цяла Европа.

1.3.3. Европейската организация (ОО) *European Wide Organisation (EWO)* (Устав на ЕАП: § 4.1.3.) може да бъде назначавана от Европейска акредитационна организация (ОАО, *EWAO*), както е предвидено по-долу. (Устав на ЕАП: § 4.1.3.1)

1.3.3.1. ОО, *EWO* трябва или да предоставя обучение на изискуемото за ЕСП или по-високо квалификационно ниво в шест или повече европейски държави, или да има за членове професионални организации, които предоставят обучения на това ниво. Голямата част от членовете ѝ трябва да живеят в европейски държави.

1.3.3.2. За да стане ОАО, *EWAO*, Европейската организация (ОО, *EWO*) трябва да бъде акредитирана от ЕАП, за което е необходимо:

(1) Нейните процеси за акредитиране трябва да съответстват на стандарт, съвместим с удостоверяването с ЕСП, или да го надхвърлят. Тя трябва да представлява специфична психотерапевтична модалност, както е посочено в критериите в § 3.

(2) Тази модалност трябва: или да се отличава ясно от всяка друга модалност, представявана от европейска организация в ЕАП; или да представлява най-големия брой практикуващи в тази модалност на която и да е европейска организация, член на ЕАП.

(3) Тя трябва да бъде единствената ОАО, *EWAO* за тази модалност.

1.3.3.3. ОО, *EWO* ще бъде насочена към Комитета на европейските организации (КОО, *EWOC*), който разполага с процедура за проверка на данните от заявлението ѝ. Ако организацията изглежда подходяща, ще бъде препоръчано тя да бъде одобрена за ОАО, *EWAO* от Управителния съвет на ЕАП.

1.3.3.4. На всеки седем години ОАО, *EWAO* трябва подава заявление за подновяване на статута си на акредитираща организация. Възможно е да има такса за разглеждане на тези заявления, която се определя от ЕАП. Тези критерии са изложени в Процедурите за КОО, *EWOC*.

1.3.4. ОАО, *EWAO* могат да акредитират обучаващи организации и да регистрират психотерапевти в своя психотерапевтичен метод или модалност.

1.4. **Европейски акредитиран институт за обучение по психотерапия (ЕАИОП) *European Accredited Psychotherapy Training Institute (EAPTI)***

1.4.1. Организацията за психотерапевтично обучение *Psychotherapy Training Organisations*

трябва да бъдат членове с добра репутация в НАО, *NAO* на своята държава и на съответната ОАО, *EWAO*. Те трябва да са правилно регистрирани и да имат добре организирани администрация и финанси. Обучителната организация трябва да разполага с подходящи етични стандарти и процедури за разглеждане на жалби за обучаващите се в нея.

- 1.4.2. Да бъде одобрена като **Европейски акредитиран институт за обучение по психотерапия (ЕАИОП, *EAPTI*)** означава, че на завършилите тази организация (или институт) може да се удостоява директно европейският сертификат по психотерапия (ЕСП), тъй като тяхната обучителна организация е акредитирана чрез редица процедури, описани в документа на Комитет за обучение и акредитация (КОА, *TAC*).
- 1.4.3. Програмата за обучение, определена от ЕАП като изискване за получаване на ЕСП, трябва да съответства на критериите за ЕСП, да бъде акредитирана от съответната ОАО, *EWAO* и одобрена от съответната НАО, *NAO*.
- 1.4.3.1. Ако за дадена държава не е определена НАО, *NAO* и ако съответната ОАО, *EWAO* не възразява, КОА, *TAC* може да акредитира организацията на базата на експертния доклад (КОА: 17.4).
- 1.4.3.2. Ако не е налице съответна ОАО, *EWAO*, КОО, *EWOC* трябва да разгледа метода/модалността и да предостави коментарите си по него на КОА, *TAC* (КОА: 18.2).
- 1.4.4. Обучаващите се лица, завършили с успех акредитирана и одобрена (минимум) 4-годишна програма за обучение по психотерапия, провеждана в Европейски акредитиран институт за обучение по психотерапия (ЕАИОП, *EAPTI*), след като са официално одобрени от Комисията за обучение и акредитации (КОА, *TAC*) на ЕАП, могат да подадат заявление за ЕСП.
- 1.4.5. Критериите и процедурите за одобрение на ЕАИОП, *EAPTI* са определени от КОА, *TAC* и са приети от Управителния съвет на ЕАП.

2. Условия за удостояване със Европейски сертификат по психотерапия

- 2.1. Процедурата и условията за удостояване с ЕСП обикновено се определят от Европейския комитет за стандартите за обучение (ЕКСО) *European Training Standards Committee (ETSC)* на Управителния съвет на ЕАП.
- 2.2. ЕСП се удостоява на практикуващи психотерапевти (наричани по-нататък практикуващи), които са завършили своето акредитирано и одобрено обучение и спазват професионални и етични стандарти, съответстващи на тези на ЕАП.
- 2.3. ЕСП се удостоява пожизнено: той е „сертификат“ за професионално обучение.
- 2.4. Практикуващите, които са удостоени с ЕСП, могат да бъдат вписани в Европейския регистър на притежателите на ЕСП (наричан по-нататък ЕСП-Р 1) *European Register of ECP Holders (ECP-R)*, който ще бъде публикуван и ще се поддържа от ЕАП.

3. Психотерапевтични модалности

- 3.1. Използваният психотерапевтичен метод (наричан по-нататък модалност) трябва да

бъде ясно определен и отличим от други психотерапевтични модалности и да има ясна теоретична основа в хуманитарните науки.

- 3.2. Теорията трябва да е интегрирана в практиката, да е приложима към широк кръг от проблеми и да е доказано ефективна.
- 3.3. Научната валидност на модалността трябва да бъде приета от ЕАП и призната за валидна от съответни професионални организации в няколко европейски страни.

4. Продължителност и съдържание на психотерапевтичното образование и обучение

- 4.1. Общата продължителност на образованието и обучението не е по-кратка от 3,200 часа:
 - a) Те са разпределени в не по-малко от седем години, като първите три от тях се равняват на съответна академична степен. Останалите четири години трябва да преминат в специфично психотерапевтично обучение, което да включва всички елементи от § 4.2 на настоящия документ за не по-малко от 1400 часа.

1 Познатият досега „Европейски регистър на психотерапевтите (ЕРП)“ е преименуван на Регистър на притежателите на ЕСП (ЕСП-Р).

- b) Или да се провежда като 5-годишен редовен теоретичен и практически курс по психотерапия, организиран от университет, който трябва да съдържа всички съответни елементи, определени в § 4.2 от настоящия документ.
- 4.2. Обучението отговаря на критериите на ЕАП за базово професионално обучение и включва следните елементи:
 - 4.2.1. **Личен психотерапевтичен опит или еквивалентен на него.** За такъв опит, обикновено в рамките на 4 години, следва да се приеме работа в продължение на минимум 250 часа, в някои от следните форми: обучителна анализа (training analysis), развиване на практически умения чрез личен опит (self-experience) и други методи, които включват елементи на себerefлексия (methods involving elements of self-reflection), терапия и личен опит (therapy and personal experience)*. Периодът на преживяване и придобиване на личен психотерапевтичен опит или еквивалентен на него не е общоприет за всички психотерапевтични методи. Всяко обучение трябва да бъде организирано така, че обучаващите се да могат да идентифицират и адекватно управляват своята ангажираност и принос в процеса на психотерапията, която практикуват и в съответствие със специфичните за модалността методи.

**Бел.ред.:* наименованията на различните форми на личен психотерапевтичен опит са дадени в превод на български език едновременно с английските оригинални такива, за да има възможност всяка модалност да разпознае специфичните за себе си форми на този модул от общия процес на образование и обучение на психотерапевти.

*** коментар БАП** - личният опит (лична обучителна анализа, терапия, личен преживелищен опит чрез психотерапевтичния метод на модалността) се осъществява при квалифициран обучаващ специалист в съответната психотерапевтична модалност.

4.2.2. Теоретично обучение: То се състои от 2 части: една обща академична част или професионално обучение и втора част, която е специфична за съответната психотерапевтична модалност. В първата обща част от теоретичното обучение могат да бъдат частично включени академични или професионални курсове от университетска бакалавърска програма или еквивалентна на нея професионална квалификация по предмети, свързани с психотерапията. Възможно е тези квалификации да съставляват и по-голяма част от базисната психотерапевтична теория, но те не могат да бъдат включени в специфичната подготовка в съответната психотерапевтична модалност в последващото четиригодишно обучение. Теоретичното обучение (500 до 800 часа) през 4-те години специфична психотерапевтична подготовка следва да включва следните елементи:

- * Theories of human development throughout the life-cycle
- * An understanding of other psychotherapeutic approaches
- * A theory of change
- * An understanding of social and cultural issues in relation to psychotherapy
- * Theories of psychopathology
- * Theories of assessment and intervention

- * Теории на развитието на човека през целия му жизнен цикъл/ *Theories of human development throughout the life-cycle*
- * (Обща теория на психичното развитие и функциониране)

- * Познания и за други психотерапевтични подходи/ *An understanding of other psychotherapeutic approaches*

- * Теория на промяната / *A theory of change*
- * (Теория на психотерапевтичния процес и психичната промяна)

- * Разбиране на социалните и културните въпроси, свързани с психотерапията / *An understanding of social and cultural issues in relation to psychotherapy*
- * (Познания за социалните и културалните аспекти на психотерапията)

- * Теории на психопатологията / *Theories of psychopathology*
- * (Теория за дисфункционалните прояви (психопатология))

- * Теории за оценка и интервенция / *Theories of assessment and intervention*
- * (Теория на оценяването, психотерапевтичната техника и интервенции) и Клинични обсъждания (семинари върху случаи vignettes/ case study)

4.2.3. Практическо обучение: То включва достатъчно практика (не по-малко от 300 часа) под продължаваща супервизия (не по-малко от 150 часа), която е съобразена с психотерапевтичната модалност и продължава най-малко две години.

4.2.4. Осигуряване на практика в среда, свързана с психичното здраве, или еквивалентен професионален опит: От практиката обучаващият се трябва да

придобие адекватен опит с психосоциални кризи и с работа в сътрудничество с други специалисти в сферата на психичното здраве.

- 4.3. Супервизията, обучението и, ако е целесъобразно, личната психотерапия на специализантите се предоставят от практикуващи, чието обучение отговаря на критериите на ЕСП.

Тези критерии не се отнасят до (евентуално последващи) специализирани обучения за обучители и супервизори, но такива ще бъдат изисквани.

- 4.4. Необходимо е курсовете за обучение да са регистрирани при съответната НАО и акредитирани от съответната ОАО (§ 1.4). След това е препоръчително те да кандидатстват пред Комитета за обучение и акредитация (КОА, *TAC*) за статут на Европейски акредитиран институт за обучение по психотерапия (ЕАИОП, *EAPTI*). Подробните критерии и процедури за получаване на статут на ЕАИОП, *EAPTI* се съдържат в документа КОА, *TAC*. КОА, *TAC* има отговорността да проверява и приема качеството и процедурите на обучителната организация, а след това да я препоръчва на Управителния съвет за удостоверяване на статут на ЕАИОП, *EAPTI*.

5. Приключване на образованието и обучението

- 5.1. В края на обучението обучаващият се (вече практикуващ) ще е доказал своята лична, социална и професионална зрялост и ангажимента си да работи при спазване на ***Професионалния кодекс за практикуване на психотерапия**. Освен това, специализантът ще е развил ключовите компетентности на европейски психотерапевт.

*(*Бел. ред. – в България това са следните документи, възприети от БАП: Стандарти за обучение и подготовка за практикуване на психотерапия, Ключови професионални компетентности на психотерапевта, Етичен кодекс, Принципи на продължаващото професионално развитие.)*

- 5.2. Ще бъде оценена както теоретичната, така и практическата му работата по време на целия обучителен процес; възможно е да бъде оценена и цялостната му професионална компетентност.
- 5.3. Практикуващият следва да е завършил задължителното академично или еквивалентно обучение по хуманитарни или социални науки, както и 4-те години специализирана психотерапевтична подготовка в една или повече обучителни организации в рамките на една и съща психотерапевтична модалност; или 5 години редовно академично образование и обучение по психотерапия, организирани от университет.

***Коментар на БАП към 5.3.** - Независимо къде се подготвя специализантът (виж 4.1. двата варианта а) или б)), **основно и ключово условие за подготовката му по психотерапия остава преживяването и придобиването на личен опит/лична анализа/психотерапия** (виж 4.2.1. Личен психотерапевтичен опит или еквивалентен на него) и **работата му с клиенти/пациенти под супервизия по време на обучението** (виж 4.2.3. и 4.3.), които се осъществяват от квалифицирани за тези цели

психотерапевти-обучители. Теоретичния компонент от обучението е съществена част за всяка модалност. Обучението дава поле за изграждане на психотерапевтични умения да се служи с теоретичните концепции по свързан с практическото им приложение начин, така че да се гарантира връзката между теория и практика, и отсъствието на дихотомия между тях.

- 5.4. Практикуващият трябва да е член на професионална организация по психотерапия, която разполага с обвързващ етичен кодекс, процедура за разглеждане на жалби и дисциплинарна процедура, съгласувани с нейната НАО, *NAO* и съответната ОАО, *EWAO* и признати от тях.
- 5.5. НАО, *NAO* и ОАО, *EWAO* определят как обучителните организации ще финализират/приключат процеса на подготовка на специализантите в одобрените и акредитирани обучителни организации. *(Бел.ред. - ОАО, EWAO определя, а НАО, NAO потвърждава как се осъществява приключването на обучението)*

6. Процедури за удостоверяване с квалификация на психотерапевт/ акредитация

- 6.1. ЕАП отчита, че някои аспекти на обучението са поверителни, а други може да са обект на авторско право. Използваните в обучението материали може да са интелектуална собственост на учителите, на обучителната организация или на трети лица. Всички членове - както на ЕАП, така и на органите, които удостоверяват с ЕСП (на национално и на европейско ниво) имат задължението да опазват поверителността и интелектуалната собственост на такива материали.
- 6.2. ЕАП удостоверява с ЕСП при спазването на горните критерии и по два начина според описаните по-долу процедури (пряко удостоверяване или "процедура по старейшинство"):
 - 6.2.1. Чрез „пряко удостоверяване“ за лица, завършили европейски акредитиран институт за обучение по психотерапия (ЕАИОП, *EAPTI*), както е описано в § 1.4.
 - 6.2.2. Чрез „процедурата по старейшинство“ за психотерапевти с установена практика, които са завършили предходно същинско психотерапевтично обучение (или еквивалентно на него) и имат професионална психотерапевтична практика от поне 3 години след завършването му:
 - 6.2.2.1. По препоръка на съответната Национална акредитираща организация (НАО, *NAO*). Кандидатът трябва да е член на НАО, *NAO* (или на групов член на НАО, *NAO*) в своята държава (или, ако не съществува организация-групов член, представляващ модалността, НАО, *NAO*, която има готовността да представлява психотерапевтите в тази държава) и по този начин е включен в Регистъра на психотерапевтите; И е акредитиран от подходяща общоевропейска акредитираща организация (ОАО, *EWAO*), представляваща психотерапевтичната модалност на практикуващия.
 - 6.2.2.2. Ако не съществува такава ОАО, *EWAO*, НАО, *NAO* може да се обърне от името на лицето към Консултативен съвет по старейшинство (КСС, *GAP*) (вж. 10.2.2.).
- 6.3. Удостоверяването с ЕСП се извършва по следния начин:
 - 6.3.1. За „пряко удостоверяване“ кандидатите (възпитаници на АИОП) изпращат

попълненото си заявление за ЕСП на своя ЕАИОП, *EAPTI*, където то се проверява и изпраща до седалището на ЕАП.

За пряко удостояване заявлението за ЕСП трябва да съдържа:

- 6.3.1.1. Попълнен и подписан „Формуляр за регистрация на практикуващ“ („ФРП“) *"Practitioner Registration Form ("PRF")*;
 - 6.3.1.2. „Автобиография за пряко удостояване“ („CV“) на английски език;
 - 6.3.1.3. Препоръка от АИОП – подписан „Формуляр за уведомление за пряко удостояване“;
 - 6.3.1.4. Диплома от ЕАИОП, *EAPTI* на кандидата;
 - 6.3.1.5. Подпис на Страсбургската декларация за психотерапия;
 - 6.3.1.6. Съответната такса за ЕСП и таксата за регистрация в ЕСП-Р за първите 5 години.
- 6.3.2. За практикуващи психотерапевти с установена практика („процедура на признаване на старейшинство“) кандидатите изпращат попълненото си заявление за ЕСП до съответната НАО, където то се проверява, а след това се изпраща на съответната ОАО, *EWAO*. ОАО, *EWAO* трябва да върне на НАО, *NAO* заявлението с одобрение/отказ в рамките на 5 седмици, в противен случай НАО, *NAO* представя папката с документи на КСС, *GAP* (вж. 6.2.2.2.).

За „старейшинство“ заявлението за ЕСП трябва да съдържа:

- 6.3.2.1. Попълнен и подписан „Формуляр за регистрация на практикуващ“ („ФРП“);
 - 6.3.2.2. „Автобиография за старейшинство“ („CV“) на английски език;
 - 6.3.2.3. Препоръка от съответната НАО, *NAO* и ОАО, *EWAO* за удостояване на ЕСП – подписан „формуляр за уведомление за старейшинство“ *"PRF" - "Practitioner Registration Form*;
 - 6.3.2.4. Подпис на Страсбургската декларация за психотерапия;
 - 6.3.2.5. Съответната такса за ЕСП и таксата за регистрация в ЕСП-Р, *ECP-R* за първите 5 години.
- 6.4. АИОП може да осигурява програми за повишаване на квалификацията за кандидатите, завършили института за обучение (обучителната организация) в последните 3 години преди акредитирането му като ЕАИОП, *EAPTI*, за да могат тези кандидати да отговарят на актуалните стандарти за ЕСП.
- 6.5. Кандидатите, завършили преди повече от 3 години преди акредитирането на школата/института/обучителната организация като ЕАИОП, *EAPTI*, следват процедурите, описани в § 6.3.2.

7. Регистрация

- 7.1. Лицата, на които е присъден ЕСП, автоматично получават правото да бъдат включени в Европейския регистър на притежателите на ЕСП (ЕСП-Р, *ECP-R*).
- 7.2. Секретарят на ЕАП ще има отговорността да поддържа европейския регистър на притежателите на ЕСП (ЕСП-Р, *ECP-R*), както и да записва данните на практикуващите, които отговарят на условията за включване в ЕСП-Р, *ECP-R*.
- 7.3. За да се гарантира качеството на професионалната и етична практика и продължаващото професионално развитие (ППР), всички притежатели на ЕСП, вписани в ЕСП-Р, *ECP-R*, трябва да членуват в подходяща национална или европейска организация, която е член на ЕАП. Отговорност за проверка на данните, свързани с изискванията за ППР на практикуващия, носи съответната НАО и/или съответната ОАО или друга професионална членуваща в ЕАП организация.
- 7.4. ЕАП ще поддържа ЕСП-Р, *ECP-R* на уебсайта си и ще публикува своевременно подробности за притежателите на ЕСП.
- 7.5. Съществуват процедури за заличаване на имената на притежателите на ЕСП от ЕСП-Р, *ECP-R* по здравословни причини, на дисциплинарно основание, или поради неиздължени такси.

8. Удостоверяване на качеството и процедури за разглеждане на жалби и обжалвания

- 8.1. Управителният съвет на ЕАП има отговорността да гарантира, че процесите и процедурите разписани в настоящия документ се изпълняват, както и че качеството на ЕСП и на Европейския регистър на притежателите на ЕСП (ЕСП-Р, *ECP-R*) във времето се запазва.
- 8.2. Ако НАО, *NAO* откаже да препоръча удостоверяването на ЕСП на практикуващи, които са се обучавали в научно обоснована от ЕАП психотерапевтична модалност и които са изпълнили всички изисквания, представящата тази модалност ОАО, *EWAO* първо следва официално да изиска от НАО, *NAO* да промени подхода си. Ако НАО, *NAO* не направи това, ОАО, *EWAO* може да се обърне към КНАО, *EWOC*, който да проучи въпроса. Ако се установи, че за действията на НАО, *NAO* няма разумно основание, ЕАП може да отмени статута на НАО, *NAO* като такава.
- 8.3. Съответно, ако НАО, *NAO* научи, че ОАО, *EWAO* не акредитира психотерапевти за тази модалност в тази държава, тя следва да прикани ОАО, *EWAO* да коригира това. В противен случай НАО, *NAO* може да се обърне към КОО, *EWOC*, който да проучи въпроса. Ако се установи, че за действията на ОАО, *EWAO* няма разумно основание, ЕАП може да отмени статута на ОАО, *EWAO* като такава.
- 8.4. Ако ОАО, *EWAO* не акредитира обучителна организация, която е призната от НАО, *NAO*, с което възпрепятства удостоверяването с ЕСП на обучаващите се от тази организация, НАО, *NAO* може да се обърне към КОО, *EWOC*, който да проучи въпроса. Ако се установи, че за действията на ОАО, *EWAO* няма разумно основание, ЕАП може да отмени статута на ОАО, *EWAO* като такава.
- 8.5. Ако НАО не признае обучителната организация в тази държава, която е призната от ОАО, *EWAO*, с което възпрепятства удостоверяването с ЕСП обучаващите се от тази организация, ОАО, *EWAO* може да се обърне към КНОО, *NUOC*, който да проучи въпроса. Ако се установи, че за действията на НАО, *NAO* няма разумно основание,

ЕАП може да отмени статута на НАО, *NAO* като такава.

- 8.6. Ако ОАО, *EWAO* научи, че НАО, *NAO* не признава опита “по старейшинство” на психотерапевти за някоя модалност в която и да е държава, тя следва да прикани НАО, *NAO* да коригира това. В противен случай, ОАО, *EWAO* може да се обърне към КНОО, *NUOC*, който да проучи въпроса. Ако се установи, че за действията на НАО, *NAO* няма разумно основание, ЕАП може да отмени статута на НАО, *NAO* като такава.
- 8.7. Обучителна организация, член на НАО, *NAO*, чиито курс не е бил одобрен от НАО, *NAO*, може, при липсата на подходяща ОАО, *EWAO*, да обжалва директно пред ЕКСО, *ETSC*, който ще проучи въпроса и, ако е целесъобразно, може да предложи на Управителния съвет на ЕАП курса на тази организация за одобрение.
- 8.8. Статутът на една удостоверяваща/ акредитираща организация (НАО, *NAO*, ОАО, *EWA*) може да бъде преразгледан, преустановен или отменен в случай, че тя е подхождала нецелесъобразно или е станало известно, че е извършила нарушение, което категорично е доказано извън рамките на ЕАП (като например в съд, от арбитражен състав или инспекторат, или вследствие на самопризнание). В такъв случай могат да бъдат изискани съответни промени в нейния устав, етичен кодекс или процедури, а членството ѝ в ЕАП може да бъде преустановено или оттеглено.
- 8.9. Ако обучителна организация (ЕАИОП, *EAPTI*), която удостоверява с ЕСП, е подхождала нецелесъобразно или е станало известно, че е извършила нарушение, което категорично е доказано извън рамките на ЕАП (като например в съд, арбитражен състав или инспекторат, или вследствие на самопризнание), ЕАП преди всички ще изиска да се проучат подробно и задълбочено всички факти по случая от съответната НАО, *NAO* или ОАО, *EWA* (ако съществуват такива), преди да вземе решение за каквито и да било последващи действия.
- 8.10. Преустановяването или оттеглянето на членството на НАО, *NAO* или на ОАО, *EWA*, или отнемането от обучителна организация или програма за обучение на одобрения статут от страна на НАО, *NAO* или на акредитирания статут от страна на ОАО, *EWA* няма да застраши статута на който и да е удостоен с ЕСП.
- 8.11. Ако срещу притежател на ЕСП от ЕСП-Р, *ECP-R* бъде внесена жалба, тя ще бъде насочена към съответната НАО, *NAO* и/или евентуално ОАО, *EWA*. Тези организации трябва да следват публикуваните си процедури за разглеждане на жалби и да подхождат по съответния начин към жалбата. Ако в резултат на дисциплинарна процедура НАО, *NAO* или ОАО, *EWA* преустанови статута или заличи името на притежателя на ЕСП от своя регистър, тя незабавно трябва да уведоми секретаря на ЕАП, който да предприеме необходимите действия, които може да включват заличаване на името на притежателя на ЕСП/ замразяване на статута му от ЕСП-Р, *ECP-R*.
- 8.12. Задачата на Европейски комитет за прилагане на стандартите за обучение (ЕКПСО, *ETSC*) е да наблюдава, обобщава и посочва тенденции и проблеми, свързани с осъществяването на процесите и процедурите, описани в настоящия документ, и да информира Управителния съвет на ЕАП и/или неговите комитети.

9. Старейшинство

- 9.1. Въвеждането на всяка нова професионална квалификация означава, че е необходимо статусът на практикуващите към момента психотерапия да бъде признат. Това е особено важно, когато степента на квалификация може да се окаже необходима за постигане на професионално утвърждаване, както е случаят на удостояване с ЕСП. Процесът на професионално признание на практикуващите, които са придобили експертизата си в практиката, а не задължително чрез специфично обучение, е познат като „признаване по старейшинство“.
- 9.2. Старейшинството се основава на следните принципи:
- 9.2.1. Поддържат се високите стандарти на ЕСП.
- 9.2.2. Практикуващите могат да бъдат удостоени с ЕСП само след получаване на препоръка от НАО, *NAO*.
- 9.2.3. Потвърдено е, че съответната ОАО, *EWA* има ангажимент да съблюдава за спазването на стандартите на обучение в конкретната модалност.
- 9.2.4. Признават се различните вътрешни регулации, възприети от различните НАО, *NAO*.
- 9.2.5. Практикуващите в държави без НАО, *NAO* не трябва да бъдат поставяни в неблагоприятно положение при процедурите за удостояване с ЕСП.
- 9.2.6. Не е необходимо практикуващият да се подлага на изпити, нито да преминава допълнително обучение.
- 9.2.7. ЕАП има последна дума относно удостояване с ЕСП.
- 9.3. Критериите за старейшинство са:
- 9.3.1. Нивото на умения на практикуващ, признат на принципа „по старейшинство“, е равно или по-високо от това на практикуващ, обучен по стандарта на ЕСП.
- 9.3.2. Практикуващият е член на професионален орган, обикновено организация, членуваща в неговата НАО, *NAO*, и се придържа към етичен кодекс, съвместим с този на ЕАП.
- 9.3.3. Практикуващият има експертни умения в психотерапевтичната модалност, призната от ЕАП.
- 9.3.4. Практикуващият има независима професионална практика в продължение на период, който оправдава признаването на опита и който е в съответствие с разпоредбите на НАО, *NAO* за тази държава.
- 9.3.5. Практикуващите, които в момента се обучават или които наскоро са завършили обучение, обикновено не се разглеждат за старейшинство, но е възможно обучението им да се признае със задна дата.

10. Изключения

- 10.1. Ако не съществува НАО, *NAO*, Национална обединяваща организация *National Umbrella Organisation (NUOC)* или друга организация, подходяща или желаеща да изпълнява функциите на НАО, практикуващ с подходяща квалификация може да получи ЕСП в друга държава, при условие че този практикуващ стане член на НАО, *NAO* в тази държава, която има готовност да го препоръча след като е приложила

към неговата кандидатура правилата за удостояване с ЕСП.

10.2. При липсата на ОАО, *EWA*:

10.2.1. ЕАП може да признае организация, която да представлява всяка заинтересована модалност, или;

10.2.2. Комитет, назначен от Управителния съвет, съставен от 2-ма членове на КОО, *EWOC*, 2-ма членове на КНОО, *NUOC* и секретаря на регистъра, заместват ОАО, *EWA*, ОАО, *EWAO* и изпълняват функциите на Консултативен съвет по старейшинство КСС, *GAP*. КСС, *GAP* ще бъде подкомитет на Управляващия съвет.

10.3. В случай на съмнение или усложнение, ЕАП може да изиска и ще инициира изготвяне на допълнително независимо експертно или научно становище.

Статут

Оригиналният документ ЕСП е приет на Общото събрание на ЕАП в Рим през 1997 г. и преразгледан на Общото събрание на ЕАП във Виена през 1999 г. Втората версия до голяма степен е продукт на Оперативната група, с мандат, даден от Управителния съвет през февруари 2000 г. Измененият документ е одобрен от ЕКПСО, *ETSC* в Париж през октомври 2000 г., като през февруари 2001 г. (Виена) ЕКПСО, *ETSC* го допълва. Тази версия е приета на Общото събрание на ЕАП през юли 2001 г. (Москва).

Оттогава, с развитието на КОА, *TAC* и ЕАИОП, *EAPTIS* изискванията за ППР, CPD и др., са направени много други леки изменения. Третата версия е приета в Кеймбридж през юли 2006 г., а оттогава е преминавала допълнителни изменения (от ЕКПСО, *ETSC* и Съвета във Флоренция през юли 2007 г., във Виена през февруари 2008 г., в Рига през ноември 2008 г. и във Виена през февруари 2009 г.). Версия 4.0 е приета на Общото събрание на ЕАП (ГОС), *EAP General Meeting (AGM)* през юли 2009 г. в Лисабон. Версия 5.0 (кратки изменения, свързани с графика за повторните акредитации на НАО, *NAO*/ ОАО, *EWA*) е приета на общото събрание през юли 2012 г. във Валенсия (Испания). Версия 6.0 е приета на общото събрание през февруари 2016 г. във Виена (Австрия).

Окончателната версия 7.0 е приета на общото събрание през февруари 2017 г. във Виена (Австрия).

Документът е преведен м. септември 2020 г. от Диана Попова - професионален преводач
Редактиран и професионално адаптиран превод от Весела Вътева и Марина Ангелова (УС на БАП), февруари- март 2021 г. и е съгласуван с Националния делегат на БАП в ЕАП Цветелина Йосифова, юни 2021 г.

АБРЕВИАТУРИ

<i>EAP - European Association for Psychotherapy</i>	ЕАП - Европейска асоциация по психотерапия
<i>ETSC - European Training Standards Committee</i>	ЕКСО - Европейския комитет за стандартите за обучение
<i>NUOC - National Umbrella Organisations Committee</i>	КНОО - Комитета на националните обединяващи организации
<i>EWOC - European Wide Organisations Committee</i>	КОО - Комитета на общоевропейските организации
<i>ECP (European Certificate of Psychotherapy)</i>	ЕСП - Европейски сертификат по психотерапия
<i>EAPTI - European Accredited Psychotherapy Training Institute</i>	ЕАИОП - Европейски акредитиран институт за обучение по психотерапия
<i>TAC - Training & Accreditation Committee</i>	КОА - Комитета за обучение и акредитация
<i>GAP - Grandparenting Advisory Panel</i>	КСС - Консултативен съвет по старейшинство
<i>ETSC - European Training Standards Committee</i>	ЕКСО - Европейския комитет за стандартите за обучение

<i>NAO - National Awarding Organisation</i>	НАО - Национална акредитираща организация
<i>NUO - National Umbrella Organization</i>	НОО - Национална обединяваща организация
<i>ECP Holders</i>	Притежатели на ЕСП
<i>EWAO - European Wide Accrediting Organisation</i>	ОАО - Общоевропейската акредитираща организация
<i>EWO - European Wide Organisation</i>	ОО - Общоевропейската организация
<i>"PRF" - "Practitioner Registration Form</i>	„ФРП“ - „Формуляр за регистрация на практикуващ“
<i>ECP-R - European Register of ECP Holders</i>	ЕСП-Р 1 - Европейския регистър на притежателите на ЕСП

Познатият досега „Европейски регистър на психотерапевтите (ЕРП)“ е преименуван на Регистър на притежателите на ЕСП (РЕСП).

Подкомитети на Управителния съвет на ЕАП

the European Training Standards Committee (ETSC),
the National Umbrella Organisations Committee (NUOC),
the European Wide Organisations Committee (EWOC),
the Training & Accreditation Committee (TAC),
the Grandparenting Advisory Panel (GAP);